

مقاله‌نامه شماره ۱۷۴

مقاله‌نامه ناظر بر پیشگیری حوادث عمده صنعتی، ۱۹۹۳

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار،
که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در هشتادمین نشست خود به تاریخ ۲ ژوئن ۱۹۹۳،
در شهر ژنو گرد آمده است،

با توجه به مقاله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های بین‌المللی مربوط، به‌ویژه مقاله‌نامه و
توصیه‌نامه، ۱۹۸۱، ناظر بر بهداشت و سلامت شغلی، و مقاله‌نامه و توصیه‌نامه، ۱۹۹۵، ناظر
بر مواد شیمیایی، و با تأکید بر نیاز به نوعی رهیافت جامع و یکپارچه، و
با توجه به آئین‌نامه سازمان بین‌المللی کار در مورد پیشگیری حوادث عمده صنعتی، منتشره
در ۱۹۹۱، و

با توجه به ضرورت تأمین کلیه اقدامات مناسب به قصد:

(الف) پیشگیری از حوادث عمده؛

(ب) به حداقل رساندن امکان وقوع خطرهای عمده؛

(پ) به حداقل رساندن آثار مترتب بر خطرهای عمده، و

همچنین با توجه به علل این گونه حوادث، از جمله اشتباهات سازمانی، عامل انسانی، نقایص
مؤلفه‌ها، انحراف از شرایط عملیاتی عادی، مداخله خارجی و نیروهای طبیعی، و
با در نظر گرفتن نیاز به همیاری، در چارچوب برنامه بین‌المللی ایمنی شیمیایی، بین سازمان

بین‌المللی کار، سازمان بهداشت جهانی و برنامه محیط زیست ملل متحد، و همچنین با دیگر سازمانهای بین‌المللی مربوط، و

اتخاذ تصمیم در مورد پذیرش بعضی پیشنهادهای مربوط به پیشگیری حوادث عمده کار صنعتی که چهارمین موضوع دستور کار نشست فوق‌الذکر را تشکیل می‌داده است، و با توجه به این که کنفرانس لازم دانسته است این پیشنهادات به صورت مقاله‌نامه بین‌المللی در آید،

در این روز بیست و دوم ژوئن سال یکهزار و نهصد و نود و سه، مقاله‌نامه زیر را که می‌توان آن را "مقاله‌نامه ناظر بر حوادث صنعتی عمده، ۱۹۹۳" نامید مورد تصویب قرار می‌دهد.

بخش نخست. حوزه عمل و تعاریف

ماده ۱

۱. هدف از این مقاله‌نامه پیشگیری حوادث عمده ناشی از کاربرد مواد خطرناک و محدود ساختن عواقب مترتب بر این نوع حوادث است.

۲. این مقاله‌نامه در مورد تأسیسات خطرآفرین کاربرد می‌یابد.

۳. این مقاله‌نامه در موارد زیر کاربرد نخواهد داشت:

(الف) تأسیسات هسته‌ای که به پردازش مواد رادیواکتیو می‌پردازند، به استثنای واحدهایی که در این گونه تأسیسات با مواد غیر رادیواکتیو کار می‌کنند؛

(ب) تأسیسات نظامی؛

(پ) حمل و نقل در خارج از محل اصلی تأسیسات، جز خطوط لوله.

۴. هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به تصویب برساند، پس از مشورت با نمایندگان سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط و دیگر طرفهای ذی‌نفع، می‌تواند از اجرای مقاله‌نامه در تأسیسات یا شاخه‌هایی از فعالیتهای اقتصادی که قبلاً تحت حمایتهای مشابه قرار گرفته‌اند خودداری ورزد.

ماده ۲

در هر کجا که مسائلی حاد اجرای سریع اقدامات پیشگیرانه و حفاظتی مورد نظر این مقاله‌نامه را ناممکن سازد، کشور عضو باید طرحهای لازم را، با مشورت سازمانهای اصیل کارفرمایی و کارگری و دیگر طرفهای ذی‌نفع، آماده سازد و آنها را بتدریج در ظرف مهلت مقرر به مرحله اجرا درآورد.

ماده ۳

در چارچوب این مقاله نامه:

- (الف) اصطلاح مواد خطرناک به معنای هرگونه ماده یا مخلوطی از مواد است که به دلیل خواص شیمیایی، فیزیکی، یا سم‌شناختی، به‌انفراد یا به ترکیب، خطرآفرین محسوب می‌شوند.
- (ب) اصطلاح کمیّت آستانه‌ای، برای هر نوع ماده یا مخلوطی از مواد، به معنای کمیّتی است که مصرف آن توسط قوانین یا مقررات ملی در شرایط خاص مجاز شمرده شده، و تجاوز از آن خطر عمده‌ای برای تأسیسات مربوط به وجود خواهد آورد.
- (پ) اصطلاح تأسیسات خطرناک به معنای تأسیساتی است که به تولید، پردازش، دستکاری، کاربرد، نگهداری یا انبارکردن، دائم یا موقت، یک یا چند نوع از مواد بسیط یا مرکب خطرآفرین به مقادیر بیش از کمیّت آستانه‌ای مبادرت می‌ورزند.
- (ت) اصطلاح حادثه مهم به معنای یک رویداد ناگهانی مانند انتشار مواد خطرناک در فضا، حریق یا انفجار در داخل تأسیسات خطرناک است که با یک یا چند نوع ماده خطرآفرین سروکار داشته باشند و خطراتی جدی، اعم از آنی یا تأخیری، برای کارگران، مردم عادی یا محیط زیست به وجود آورند.
- (ث) اصطلاح گزارش ایمنی به معنای گزارش کتبی اطلاعات فنی، اداری و عملیاتی مربوط به خطرها و سوانح احتمالی هر نوع تأسیسات خطرناک و چگونگی کنترل آنها، و نیز ارائه دهنده دلایل توجیهی اقدامات ویژه‌ای است که برای ایمنی تأسیسات لازم به نظر می‌رسد.
- (ج) اصطلاح خسارت‌های جانبی به معنای هرگونه رویداد ناگهانی ناشی از کاربرد یک یا چند ماده خطرآفرین است که استعمال آنها - جز برای ملایم کردن تأثیرات نهایی - ممکن است در مجموعه‌ای از عملیات یا سیستم‌های پردازشی به‌طور تصاعدی حوادث عمده‌ای به بار آورد.

بخش دوم. اصول کلی

ماده ۴

۱. هر کشور عضو باید، در توافق با قوانین و مقررات و شرایط و عرف رایج، و همچنین با مشورت اصیل‌ترین سازمانهای کارفرمایی و کارگری و دیگر طرفهای ذی‌نفع، به تدوین، استقرار و تجدیدنظر دوره‌ای نوعی سیاست ملی یکپارچه در زمینه حمایت از کارگران، مردم عادی و محیط زیست در برابر خطر حوادث مهم مبادرت ورزد.

۲. این سیاست باید از طریق اعمال تدابیر حمایتی و پیشگیرانه در تأسیسات خطرناک به مرحله اجرا درآید، و در صورت امکان، بهترین تکنولوژی‌های ایمنی موجود نیز در این راه به کار گرفته شود.

ماده ۵

۱. مقامات صلاحیت‌دار، یا هر دستگاهی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار به رسمیت شناخته شود، باید پس از مشورت با اصیل‌ترین سازمانهای کارفرمایی و کارگری و دیگر طرفهای ذی‌نفع، نظام و ویژه‌ای برای شناسایی تأسیسات خطرناک، با تعریفی که در ماده ۳ (پ) آمده است، ایجاد نمایند. این نظام باید بر اساس فهرستی از مواد یا مخلوط‌هایی از مواد خطرآفرین، یا هر دو، همراه با کمیته‌های آستانه‌ای آنها، و در توافق با قوانین و مقررات ملی یا استانداردهای بین‌المللی استوار باشد.

۲. نظام مندرج در بند (۱) این ماده باید به طور منظم مورد تجدیدنظر قرار گیرد و روزآمد شود.

ماده ۶

مقامات رسمی، پس از مشورت با سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط، باید برای حراست اطلاعات محرمانه‌ای که به موجب ماده‌های ۸، ۱۲، ۱۳ یا ۱۴ به آنها منتقل شده است، لاقلاً تا هنگامی که این اختفا خطرهای عمده‌ای برای کارگران، مردم عادی، یا محیط زیست به وجود نیاورد، اقدامات لازم را به عمل آورند.

ماده ۷

کارفرمایان باید هرگونه خطر احتمالی عمده را مورد شناسایی و کنترل قرار داده و پژوهشهای اساسی مورد اشاره در ماده ۵ را نیز به مرحله اجرا درآورند.

بخش سوم. مسئولیت‌های کارفرمایان

شناسایی

ماده ۸

۱. کارفرمایان باید مقامات صلاحیت‌دار را از (وجود) هرگونه تأسیسات خطرناک مطلع سازند:

(الف) در ظرف یک مهلت زمانی معین برای تأسیسات موجود،

(ب) پیش از شروع عملیات در مورد تأسیسات جدید،

۲. کارفرمایان باید پیش از هر نوع تعطیل دائمی تأسیسات خطرناک نیز مقامات صلاحیت‌دار را در جریان کار قرار دهند.

تدارکات در سطح تأسیسات

ماده ۹

در ارتباط با هر یک از تأسیسات خطرناک، کارفرمایان باید نظام مستندی برای کنترل خطرهای عمده شامل اقدامات زیر به وجود آورند:

(الف) شناسایی و تحلیل خطرها و ارزیابی احتمال وقوع آنها، از جمله ملاحظات مربوط به واکنشهای ترکیبی مواد؛

(ب) تدابیر فنی، از جمله طراحی، سیستم‌های ایمنی، ساخت، انتخاب مواد شیمیایی، عملیات، نگهداری و بازرسی منظم تأسیسات؛

(پ) تدابیر سازمانی، از جمله آموزش نظری و عملی کارکنان، تهیه تجهیزات لازم برای تأمین ایمنی آنها، سطوح ستادی، ساعات کار، تعریف مسئولیت‌ها، کنترل پیمانکاران و کارگران پاره‌وقت در محل تأسیسات؛

(ت) طرحها و تدابیر اضطراری، از جمله:

(۱) تهیه طرحها و تدابیر اضطراری مؤثر، شامل تدابیر درمانی اضطراری برای حوادث مهم یا

رویدادهای تهدیدآمیز، با آزمایشها و ارزیابیهای منظم کارایی آنها و تجدیدنظر در صورت لزوم؛

(۲) ارائه اطلاعات مربوط به حوادث بالقوه و طرحهای اضطراری موجود در

محل مؤسسه به مقامات و سازمانهای مسئول برای تهیه طرحهای اضطراری به منظور

حمایت از مردم عادی و محیط زیست پیرامون محل تأسیسات؛

(۳) هر نوع مشاوره لازم با این مقامات و سازمانها؛

(ث) اقدامات لازم برای محدود ساختن پیامدهای حوادث عمده؛

(ج) مشاوره با کارگران و نمایندگان آنها؛

(چ) بهبود نظام، از جمله اقدامات لازم برای گردآوری اطلاعات و تحلیل حوادث و

خسارتهای جانبی.

تجربیات ناشی از این اقدامات را باید با کارگران و نمایندگان آنها در میان گذاشت، و مطابق با

قوانین و مقررات ملی ثبت و ضبط کرد.

گزارش ایمنی

ماده ۱۰

۱. کارفرمایان باید بر اساس ماده ۹ به تهیه گزارش ایمنی مبادرت ورزند.

۲. تهیه این گزارش به شرح زیر خواهد بود:

- (الف) در مورد تأسیسات خطرناک موجود، در ظرف مدتی که قوانین یا مقررات ملی معین کرده‌اند؛
(ب) در مورد تأسیسات خطرناک جدید، پیش از شروع عملیات.

ماده ۱۱

کارفرمایان باید گزارش ایمنی را در موارد زیر مورد تجدیدنظر و ترمیم‌های لازم قرار دهند و آن را روزآمد سازند:

- (الف) در صورت هر نوع تغییر و تبدیلی که تأثیری محسوس بر سطح ایمنی تأسیسات یا فرایندهای آن یا در مقدار مواد خطرآفرین داشته باشد؛
(ب) هر گاه تحول در اطلاعات فنی یا در ارزیابی خطرهای احتمالی ایجاد نماید؛
(پ) در طی دوره‌های زمانی خاصی که به موجب قوانین و مقررات ملی تعیین شده است؛
(ت) به درخواست مقامات صلاحیت‌دار.

ماده ۱۲

کارفرمایان باید گزارش‌های مندرج در ماده‌های ۱۰ و ۱۱ را برای مقامات صلاحیت‌دار ارسال دارند یا در اختیار آنها قرار دهند.

گزارش حوادث

ماده ۱۳

کارفرمایان باید وقوع هر حادثه مهم را بلافاصله به اطلاع مقامات صلاحیت‌دار یا هر دستگاه دیگری که برای این منظور معین شده است برسانند.

ماده ۱۴

۱. کارفرمایان باید در ظرف زمان مقرر پس از وقوع هر حادثه مهم، گزارش دقیقی شامل نکات زیر برای مقامات صلاحیت‌دار بفرستند: تحلیل علل حادثه و تشریح پیامدهای آنی آن در محل، و هر گونه اقدامی که برای تخفیف آثار و عوارض حادثه به عمل آورده‌اند.
۲. این گزارش باید مشتمل بر اقداماتی باشد که برای جلوگیری از تکرار حادثه لازم به نظر می‌رسد.

بخش چهارم. مسئولیت‌های مقامات صلاحیت‌دار

آمادگی‌های اضطراری خارج از محل

ماده ۱۵

مقامات صلاحیت‌دار باید، بر اساس اطلاعات ارائه شده از سوی کارفرما، طرح‌ها و تدابیر

اضطراری لازم برای حمایت از مردم عادی و محیط زیست خارج از محل تأسیسات خطرناک را تهیه کرده و آماده اجرا داشته باشند. این طرحها باید در طی دوره‌های زمانی مناسب مورد ترمیم و تجدیدنظر قرار گیرند و روزآمد شوند.

ماده ۱۶

مقامات صلاحیت‌دار باید تضمین کنند که:

(الف) اطلاعات مربوط به تدابیر ایمنی و رفتارهای درستی که باید در موقع بروز حادثه در پیش گرفته شود بدون درخواست قبلی در اختیار تمام افرادی که ممکن است در معرض خطرهای احتمالی قرار گیرند گذاشته شده است. این اطلاعات باید در فواصل زمانی مناسب مورد تجدیدنظر و ترمیم قرار گرفته باشد؛

(ب) در صورت بروز حادثه، اعلام خطر بلافاصله صورت خواهد گرفت؛

(پ) هر کجا که ممکن است حادثه احتمالی پیامدهای فرا مرزی به بار آورد، اطلاعات مندرج در بندهای (الف) و (ب) همین ماده را باید در اختیار دولتهای مربوط قرار داد و همیاری و هماهنگی لازم را برای کاهش پیامدهای زیانبار به عمل آورد.

جانمایی تأسیسات خطرناک

ماده ۱۷

مقامات صلاحیت‌دار باید سیاست جامعی برای جانمایی تأسیسات خطرناک، با هدف جداسازی تأسیسات پیشنهاد شده از مناطق مسکونی و بازرگانی و همچنین از محل تسهیلات و تجهیزات عمومی، تهیه کرده و به مرحله اجرا بگذارند و، در ضمن، اقدامات لازم را در مورد تأسیسات خطرناک موجود به عمل آورند. این سیاست باید ملهم از اصول کلی مندرج در بخش دوم این مقاله‌نامه باشد.

بازرسی

ماده ۱۸

۱. مقامات صلاحیت‌دار باید کارکنان آزموده و متخصص دارای مهارتهای لازم و پشتیبانی فنی و حرفه‌ای کافی، برای بازرسی، تحقیقات، ارزیابی، و مشاوره در زمینه مسائل مورد نظر این مقاله‌نامه در اختیار داشته باشند، و در اجرای قوانین و مقررات ملی ناظر بر حوادث مهم صنعتی از آنان استفاده کنند.

۲. نمایندگان کارفرمایان و کارگران تأسیسات خطرناک باید امکان آن را داشته باشند بازرسان

مأمور سرپرستی و اجرای تدابیر مندرج در این مقاوله‌نامه را همراهی کنند. جز در شرایطی که بازرسان، به موجب دستورات کلی مقامات صلاحیت‌دار، معتقد باشند که همراهی نمایندگان مذکور مخل انجام وظیفه آنان خواهد بود.

ماده ۱۹

مقامات مربوط باید اختیار داشته باشند هر نوع عملیاتی را که خطرآفرین و حادثه‌زا تشخیص می‌دهند متوقف سازند.

بخش پنجم. حقوق و تکالیف کارگران و نمایندگان آنها

ماده ۲۰

کارگران و نمایندگان آنها در تأسیسات خطرناک باید از طریق راهکارهای مناسب، برای ایجاد حداکثر ایمنی در محل کارشان مورد مشورت قرار گیرند. به‌ویژه، کارگران و نمایندگان آنها باید: (الف) از خطرهای موجود در تأسیسات خطرناک و پیامدهای احتمالی آنها به‌طور دقیق و روشن آگاه شوند؛

(ب) از دستورالعمل‌ها یا توصیه‌هایی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار صادر می‌گردد آگاه شوند؛

(پ) برای تهیه مدارک زیر مورد مشورت قرار گیرند و به آنها دسترسی داشته باشند:

(۱) گزارش ایمنی؛

(۲) طرحها و تدابیر اضطراری؛

(۳) گزارش حادثه؛

(ت) به‌طور منظم تحت تعلیم و آموزش قرار گیرند تا برای پیشگیری از حوادث عمده و کنترل رویدادهای حادثه‌آفرین آمادگی پیدا کنند و با روشهای عملیاتی و تدابیر اضطراری به‌هنگام وقوع حادثه آشنایی یابند.

(ث) در حوزه شغل خود، و بدون آن که در شرایط نامناسبی قرار گیرند، اقدامات اصلاحی لازم را به عمل آورند و در صورت لزوم هر جا که، به موجب آموزشهای قبلی خود، وقوع حادثه عمده‌ای را پیش‌بینی می‌کنند، فعالیتها را متوقف سازند و بلافاصله موضوع را به اطلاع سرپرست مستقیم خود برسانند یا آژیر خطر را به صدا درآورند.

(ج) با کارفرما راجع به خطرهای بالقوه‌ای که به نظر آنها ممکن است به حادثه مهمی منجر شود صحبت کنند و حق آن را داشته باشند که مقامات صلاحیت‌دار را از این‌گونه خطرها آگاه سازند.

ماده ۲۱

کارگران شاغل در تأسیسات خطرناک باید:

- (الف) کلیه دستورات عملی و روشهای مربوط به پیشگیری از حوادث عمده و کنترل رویدادهای احتمالاً حادثه‌زا در تأسیسات خطرناک را به دقت مراعات کنند؛
- (ب) در صورتی که حادثه و خیمی رخ دهد، کلیه روشهای اضطراری را به کار گیرند.

بخش ششم. مسئولیت کشورهای صادرکننده

ماده ۲۲

هنگامی که، در یک کشور صادرکننده، کاربرد مواد، تکنولوژی‌ها یا فرایندهای خطرآفرین به عنوان منشأ بالقوه حوادث عمده ممنوع اعلام می‌شود، اطلاعات مربوط به این ممنوعیت و دلایل آن باید از سوی کشور صادرکننده به تمام کشورهای واردکننده ارائه شود.

بخش هفتم. اقدامات لازم

ماده ۲۳

تصویب رسمی این مقاله‌نامه باید از سوی کشور عضو برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ گردد.

ماده ۲۴

این مقاله‌نامه فقط آن گروه از کشورهای عضو را متعهد می‌سازد که تصویب‌نامه‌های رسمی خود را به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ کرده باشند.

ماده ۲۵

۱. هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به تصویب رسانده باشد می‌تواند پس از سپری شدن ده سال تمام از تاریخ قانونی شدن آن، با ارسال اعلامیه‌ای به دفتر بین‌المللی کار، به فسخ آن اقدام نماید. این نوع فسخ مقاله‌نامه نباید زودتر از یک سال پس از ثبت آن به وسیله مدیرکل رسمیت یابد.

۲. هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به تصویب رسانده باشد و در ظرف یک سال پس از پایان‌گرفتن دوره ده‌ساله مذکور در بند پیشین از حق خود برای فسخ مقاله‌نامه طبق شرایط مندرج در همین ماده استفاده نکند، برای مدت ده سال دیگر به آن متعهد باقی خواهد ماند، و

بعد از آن مدت می‌تواند، پس از سپری شدن هر دوره ده ساله، با رعایت شرایطی که در این ماده آمده است به فسخ آن مبادرت ورزد.

ماده ۲۶

مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ملزم است تمام اعضای سازمان بین‌المللی کار را از ثبت کلیه تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌هایی که به او ابلاغ می‌گردد آگاه سازد و توجه کلیه اعضا را به تاریخ رسمیت یافتن قانونی مقاله‌نامه جلب نماید.

ماده ۲۷

مدیرکل دفتر بین‌المللی کار باید به موجب ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، تمام جزئیات تصویب‌نامه‌ها و فسخ‌نامه‌های ثبت شده به وسیله خود را به منظور ثبت برای دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال دارد.

ماده ۲۸

هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در هر زمان که لازم بداند باید طی گزارشی درباره عملکرد این مقاله‌نامه برای کنفرانس عمومی، ضرورت تجدیدنظر کلی یا جزئی آن را نیز در دستور کار کنفرانس بگنجاند.

ماده ۲۹

۱. در صورتی که کنفرانس پس از تجدیدنظر در این مقاله‌نامه به پذیرش مقاله‌نامه دیگری مبادرت ورزد، جز در صورتی که در مقاله‌نامه جدید روش دیگری عنوان شده باشد، (الف) تصویب مقاله‌نامه جدید به وسیله هر کشور عضو، قانوناً به منزله فسخ این مقاله‌نامه خواهد بود، و در چنین شرایطی مفاد ماده ۲۵ فوق‌الذکر در مورد چگونگی رسمیت یافتن مقاله‌نامه جدید کان‌لم‌یکن تلقی خواهد شد.

(ب) از زمانی که مقاله‌نامه جدید قانوناً رسمیت پیدا کند، هیچ یک از کشورهای عضو نباید به تصویب این مقاله‌نامه مبادرت ورزد.

۲. در هر حال، این مقاله‌نامه برای کشورهای که آن را به تصویب رسانده باشند ولی مقاله‌نامه تجدیدنظرشده را به تصویب نرسانند، کماکان با شکل و محتوای کنونی به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۳۰

نسخه‌های انگلیسی و فرانسه متن این مقاله‌نامه هر دو به‌طور همسان معتبر است.

مقاله‌نامه شماره ۱۷۰

مقاله‌نامه ناظر بر ایمنی

در کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی*

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار، که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در تاریخ ۶ ژوئن ۱۹۹۰، برای هفتاد و هفتمین نشست خود در شهر ژنو گرد آمده بود، و با توجه به مقاله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌های بین‌المللی مربوط و، به ویژه، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه بنزین، ۱۹۷۱، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه سرطان، ۱۹۷۴، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه محیط کار (آلودگی هوا، سروصداها و ارتعاشات مزاحم)، ۱۹۷۷، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه خدمات درمانی شغلی، ۱۹۸۵، مقاله‌نامه و توصیه‌نامه مربوط به پنبه نسوز، ۱۹۸۶، و فهرست اصلاح‌شده بیماری‌های شغلی، ۱۹۸۵، پیوست به مقاله‌نامه ناظر بر مزایای مترتب بر خسارت‌های استخدامی، ۱۹۶۴، و با توجه به این که حفاظت کارگران در برابر آثار زیانمند مواد شیمیایی موجب تحکیم حمایت از مردم عادی و محیط زیست نیز خواهد شد، و با توجه به این که کارگران حق دارند و نیازمند آن نیز هستند که اطلاعات کافی دربارهٔ موادی که با آنها کار می‌کنند داشته باشند، و نظر به این که پیشگیری یا کاهش بیماری‌ها و آسیب‌های ناشی از کار با مواد شیمیایی به طرق زیر اهمیتی اساسی دارد:

(الف) حصول اطمینان از آن که تمام مواد شیمیایی از بابت عوارض مربوطشان مورد ارزیابی

* این مقاله‌نامه در تاریخ اول سپتامبر ۱۹۹۱ قوت قانونی یافته است.

قرار گرفته‌اند؛

(ب) ایجاد ساختارهای لازم برای کارفرمایان در جهت اخذ اطلاعات لازم از فروشندگان دربارهٔ مواد شیمیایی مورد مصرف در کار به نحوی که بتوانند برنامه‌های لازم برای حفاظت کارگران از آسیبهای شیمیایی را به طرز مؤثر به مرحلهٔ اجرا درآورند؛

(پ) عرضهٔ اطلاعات لازم به کارگران در مورد مواد شیمیایی مورد مصرف در کارگاهها و همچنین در مورد تدابیر احتیاطی مناسب به نحوی که کارگران نیز بتوانند در اجرای برنامه‌های حفاظتی مشارکت داشته باشند؛

(ت) تعیین و کاربست اصول مشخصی برای این‌گونه برنامه‌ها به قصد تضمین کاربرد توأم با ایمنی مواد شیمیایی، و

با توجه به نیاز همکاری در زمینهٔ "برنامهٔ بین‌المللی ایمنی مواد شیمیایی" بین سازمان بین‌المللی کار، برنامهٔ محیط زیست سازمان ملل متحد و سازمان بهداشت جهانی، و همچنین با سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد و سازمان توسعهٔ صنعتی ملل متحد، و با توجه به اسناد و مدارک، کدها، و دستورالعمل‌های تهیه‌شده از سوی این سازمانها،

بعضی پیشنهادهاى مربوط به مسائل ایمنی در کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی - موضوع پنجمین قلم از دستور کار نشست - را مورد بررسی و پذیرش قرار داد، و مقرر داشت که این پیشنهادها باید به صورت یک مقاله‌نامهٔ بین‌المللی درآید؛ در این روز بیست و پنجم ژوئن سال یکهزار و نهصد و نود میلادی مقاله‌نامهٔ زیر را که می‌توان آن را "مقاله‌نامهٔ مواد شیمیایی"، ۱۹۹۵ نامید به تصویب می‌رساند:

بخش نخست. دامنه و تعاریف

مادهٔ ۱

۱. این مقاله‌نامه ناظر بر تمام شاخه‌های فعالیت اقتصادی است که با مواد شیمیایی سروکار دارند.
۲. مقامات صلاحیت‌دار هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به تصویب می‌رساند، پس از مشورت با سازمانهای معتبر کارفرمایان و کارگران مربوط، و بر اساس ارزیابی خطرهای اتفاقی و

تدابیر احتیاطی مورد عمل:

(الف) مجاز خواهند بود که بعضی شاخه‌های فعالیت اقتصادی، مؤسسات، یا فراورده‌ها را از شمول این مقاوله‌نامه خارج سازند، یا بعضی مواد آن را کنار بگذارند، هرگاه:

(۱) مسائل ویژه و پر اهمیتی به وجود آید؛ و

(۲) اقدامات احتیاطی توصیه‌شده از طریق قوانین و مقررات ملی چنان وافی به مقصود باشند که اجرای کامل مفاد این مقاوله‌نامه را منتفی سازند؛

(ب) ایجاب نماید که اقدامات ویژه‌ای برای حفظ اطلاعات محرمانه به عمل آید. منظور اطلاعات محرمانه‌ای است که افشای آنها ممکن است خسارات مالی و رقابتی قابل ملاحظه‌ای برای کارفرمای مربوط به وجود آورد. با این حال مفاد این بند تا هنگامی لازم‌الاجرا خواهد بود که خطری متوجه سلامت و ایمنی کارگران نشده باشد.

۳. این مقاوله‌نامه شامل موادی نخواهد شد که، در شرایط عادی و قابل پیش‌بینی، هیچگونه خطر شیمیایی برای کارگران مربوط در بر ندارند.

۴. این مقاوله‌نامه شامل موجودات زنده نخواهد شد، ولی مواد شیمیایی مشتق از موجودات زنده را در بر خواهد گرفت.

ماده ۲

برای مقاصد خاص این مقاوله‌نامه:

(الف) اصطلاح "مواد شیمیایی" به معنای عناصر بسیط و مرکب، و مخلوطهای آنها، اعم از طبیعی و ترکیبی، خواهد بود.

(ب) اصطلاح "مواد شیمیایی خطرناک" مشتمل است بر مواد شیمیایی خاصی که به موجب ماده ۶ به عنوان ماده خطرناک طبقه‌بندی شده‌اند، یا اطلاعاتی درباره خطرناک بودن آنها وجود دارد؛

(پ) اصطلاح "کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی" به معنای هرگونه فعالیت حرفه‌ای است که کارگران را در معرض مواد شیمیایی قرار می‌دهد، و از جمله:

(۱) تولید مواد شیمیایی،

- (۲) دستکاری مواد شیمیایی،
(۳) انبار کردن مواد شیمیایی،
(۴) حمل و نقل مواد شیمیایی،
(۵) جمع‌آوری و دستکاری ضایعات مواد شیمیایی،
(۶) گردآوری و دستکاری مواد شیمیایی حاصل از فعالیتهای حرفه‌ای،
(۷) نگاهداری، تعمیر و پاک‌کردن تجهیزات و محفظه‌های خاص مواد شیمیایی،
(ت) اصطلاح "شاخه‌های فعالیت اقتصادی" به معنای تمام شاخه‌هایی است که در آنها کارگران را به استخدام در می‌آورند، از جمله در خدمات عمومی؛
(ث) اصطلاح "کالا" به معنای شیئی معینی است که پس از ساخته‌شدن دارای شکل یا طرح مشخص باشد، یا به‌طور طبیعی دارای شکل معینی باشد، و کاربرد آن با همان شکل به‌طور کامل یا ناکامل منوط به شکل یا طرح خاص آن باشد؛
(ج) اصطلاح "نمایندگان کارگران" به معنای اشخاصی است که به موجب قوانین یا عرف ملی، و همچنین به موجب "مقاله‌نامه نمایندگان کارگران، ۱۹۷۱"، نماینده کارگران شناخته شوند.

بخش دوم. اصول کلی

ماده ۳

سازمانهای معتبر کارگری و کارفرمایی مربوط باید به هنگام اتخاذ تدابیر لازم برای به اجرا درآوردن مفاد این مقاله‌نامه مورد مشورت قرار گیرند.

ماده ۴

در پرتو شرایط و عرف ملی و مشورت با سازمانهای معتبر کارگری و کارفرمایی، هر کشور عضو باید سیاستی یکپارچه و مشخص در مورد تضمین ایمنی کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی تهیه کرده و به مرحله اجرا درآورد، و به‌طور دوره‌ای آن را مورد تجدیدنظر قرار دهد.

ماده ۵

مقام یا مقامات صلاحیت‌دار باید، در صورت ضرورت، اختیار داشته باشند که کاربرد بعضی

مواد شیمیایی خطرناک را ممنوع یا محدود سازند، یا مقرر دارند که کاربرد چنین موادی مستلزم اعلام و کسب مجوز قبلی باشد.

بخش سوم. طبقه‌بندی و تدابیر مربوط

ماده ۶. نظام‌های طبقه‌بندی

۱. نظامها و ضابطه‌های خاص برای طبقه‌بندی تمام مواد شیمیایی برحسب نوع و درجه خطرات ذاتی آنها برای سلامت و محیط زیست، و همچنین برای ارزیابی دقت اطلاعات لازم برای تشخیص خطرناک بودن مواد شیمیایی مورد عمل باید از سوی مقامات صلاحیت‌دار، یا از سوی هیئت کارشناسی تعیین شده به وسیله مقامات صلاحیت‌دار، تهیه شود و بر اساس استانداردهای ملی یا بین‌المللی به کار گرفته شود.

۲. ویژگیهای خطر آفرین مخلوطهای متشکل از دو یا چند ماده شیمیایی را می‌توان از طریق ارزیابیهای مبتنی بر خطرهای ذاتی اجزای تشکیل دهنده آنها مشخص کرد.

۳. در صورت حمل و نقل فراورده‌های خطرناک، این گونه نظامها و ضابطه‌ها باید توصیه‌های سازمان ملل متحد در مورد حمل و نقل آنها را نیز به حساب آورند.

۴. نظامهای طبقه‌بندی و کاربست آنها باید به طور تدریجی گسترش داده شود.

ماده ۷. نصب برچسب و علامت‌گذاری

۱. تمام مواد شیمیایی باید دارای برچسبهای حاوی مشخصات باشند.

۲. علاوه بر این، مواد شیمیایی خطرناک باید دارای برچسبهای قابل فهم برای کارگران باشند، و اطلاعات مربوط به طبقه‌بندی، خطرات احتمالی، و تدابیر احتیاطی لازم را ارائه دهند.

۳. (۱) ضرورت علامت‌گذاری یا برچسب‌گذاری مواد شیمیایی در اجرای مفاد بندهای ۱ و ۲ این ماده باید توسط مقامات صلاحیت‌دار یا هیئت کارشناسی منتخب آنها، در انطباق با استانداردهای ملی یا بین‌المللی، اعلام شود.

(۲) در صورت حمل و نقل، این‌گونه ضرورتها باید توصیه‌های سازمان ملل متحد در مورد

حمل و نقل مواد خطرناک را نیز مراعات نمایند.

ماده ۸. برگه‌های اطلاعات ایمنی برای مواد شیمیایی

۱. در مورد مواد شیمیایی خطرناک، لازم است برگه‌های اطلاعات ایمنی حاوی اطلاعات تفصیلی و اساسی دربارهٔ مشخصات عرضه‌کننده، طبقه‌بندی، خطرهای احتمالی، احتیاط‌های ایمنی و طرز کمک‌های اولیه به کارفرمایان ارائه شود.
۲. ضابطه‌های لازم برای تهیهٔ برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی باید به وسیلهٔ مقامات صلاحیت‌دار، یا هیئت‌های کارشناسی منتخب آنها، در انطباق با استانداردهای ملی یا بین‌المللی، تهیه و ارائه شود.
۳. نام شیمیایی یا عمومی مواد شیمیایی باید بر روی برگه‌های اطلاعات ایمنی مربوط به آنها و بر روی برچسب‌های خود آنها یکسان باشد.

ماده ۹. مسئولیت‌های عرضه‌کنندگان

۱. عرضه‌کنندگان مواد شیمیایی، اعم از کارخانه‌داران، واردکنندگان، یا توزیع‌کنندگان باید اطمینان حاصل کنند که:
 - (الف) این گونه مواد شیمیایی، بر اساس ماده ۶ و بر پایهٔ شناخت ویژگیهای مندرج در بند ۳ همین ماده طبقه‌بندی شده‌اند؛
 - (ب) این گونه مواد شیمیایی در انطباق با بند ۱ ماده ۷ علامت‌گذاری و تعیین هویت شده‌اند؛
 - (پ) مواد شیمیایی خطرناک عرضه‌شده از سوی آنها بر اساس مفاد بند ۲ از ماده ۷ برچسب‌گذاری شده‌اند؛
 - (ت) برگه‌های اطلاعات ایمنی این گونه مواد بر اساس مفاد بند ۱ از ماده ۸ تهیه‌شده و در اختیار کارفرمایان قرار گرفته است؛
۲. عرضه‌کنندگان مواد شیمیایی خطرناک باید اطمینان حاصل کنند که برچسب‌ها و برگه‌های اطلاعات ایمنی تجدیدنظرشده با روشهای منطبق با قوانین و عرف ملی تهیه شده و در اختیار کارفرمایان قرار گرفته است؛
۳. عرضه‌کنندگان مواد شیمیایی خاصی که هنوز بر اساس ماده ۶ طبقه‌بندی نشده‌اند باید مواد شیمیایی عرضه‌شده از جانب خود را شناسایی کرده و خواص آنها را بر اساس اطلاعات موجود مورد واریسی قرار دهند تا معلوم شود که آیا این مواد خطرناک محسوب می‌شوند یا نه.

بخش چهارم. مسئولیت‌های کارفرمایان

ماده ۱۰. شناسایی

۱. کارفرمایان باید اطمینان حاصل کنند که تمام مواد شیمیایی مورد عمل در کارگاه‌های آنها بر اساس ماده ۷ برجسب‌گذاری یا علامت‌گذاری شده‌اند و برگه اطلاعات ایمنی آنها نیز به موجب ماده ۸ تهیه شده و در اختیار کارگران و نمایندگان آنها قرار داده شده است.

۲. کارفرمایانی که مواد شیمیایی فاقد برجسب یا علامت مندرج در ماده ۷، یا فاقد برگه اطلاعات ایمنی مندرج در ماده ۸، را تحویل می‌گیرند باید اطلاعات لازم را از عرضه‌کننده مواد، یا از دیگر منابع موجود، به دست آورند و، به هر حال، پیش از به دست آوردن چنین اطلاعاتی مواد شیمیایی عرضه شده را به کار نبرند.

۳. کارفرمایان باید اطمینان حاصل کنند که فقط مواد شیمیایی طبقه‌بندی شده طبق ماده ۶ یا شناسایی و ارزیابی شده طبق ماده ۹ (بند ۳)، و برجسب و علامت‌گذاری شده طبق ماده ۷، مورد استفاده قرار گیرد و احتیاط‌های لازم نیز در ضمن کار به عمل آمده باشد.

۴. کارفرمایان باید، در ارتباط با برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی خطرناکی که در کارگاه مورد استفاده قرار گرفته‌اند نوعی بایگانی از مواد شیمیایی مزبور ترتیب دهند. این بایگانی باید در دسترس تمام کارگران و نمایندگان آنها قرار داشته باشد.

ماده ۱۱. حمل و نقل مواد شیمیایی

کارفرمایان باید اطمینان حاصل کنند به هنگام جابه‌جایی مواد شیمیایی از محفظه‌ای به محفظه‌ها یا تجهیزات دیگر، نام، مشخصات و همچنین خطرهای احتمالی آنها برای کارگران کاملاً روشن باشد و تدابیر احتیاطی لازم نیز مراعات شده باشد.

ماده ۱۲. تماس با مواد شیمیایی

کارفرمایان باید:

(الف) اطمینان حاصل کنند کارگران بیش از حدی که ضوابط آن از نظر ایمنی محیط کار، به وسیله مقامات صلاحیت‌دار معین شده باشد، در معرض مواد شیمیایی قرار نخواهند گرفت. این ضوابط ممکن است به وسیله هیئت منتخبی از کارشناسان مورد اعتماد مقامات صلاحیت‌دار، و در انطباق با استانداردهای ملی یا بین‌المللی، تعیین گردد؛

- (ب) میزان تماس کارگران با مواد شیمیایی خطرناک را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهند؛
- (پ) میزان تماس یا رویارویی کارگران با مواد شیمیایی خطرناک را، به ویژه هنگامی که حفاظت از سلامت و ایمنی آنها مطرح باشد، بر اساس مقررات وضع شده از سوی مقامات صلاحیت‌دار تحت نظارت و ثبت و ضبط قرار دهند؛
- (ت) اطمینان حاصل کنند که بایگانی‌های نظارت بر محیط کار و میزان رویارویی کارگران با مواد شیمیایی خطرناک برای مدت معینی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار تشخیص داده می‌شود حفظ شده و در دسترس کارگران و نمایندگان آنها قرار داشته باشد.

ماده ۱۳. کنترل عملیاتی

۱. کارفرمایان باید ارزیابی‌هایی از خطرهای احتمالی ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی به عمل آورند، و کارگران را در برابر چنین خطرهایی به طرق زیرمورد حمایت و حفاظت قرار دهند:
- (الف) انتخاب مواد شیمیایی خاصی که موجب حذف خطر یا کاهش آن می‌شوند؛
- (ب) انتخاب تکنولوژی‌هایی که موجب حذف خطر یا کاهش آن می‌شوند؛
- (پ) اتخاذ تدابیر مهندسی مناسب برای کنترل خطرهای احتمالی؛
- (ت) اتخاذ تدابیر بهداشتی مناسب در محیط کار؛
- (ج) در شرایطی که اتخاذ تدابیر بالا کافی نباشد، تهیه و نگاهداری تجهیزات و لباسهای حفاظتی برای کارگران، بدون تحمیل هزینه‌ای به آنها، و به عمل آوردن اقدامات لازم برای استفاده از تجهیزات یادشده به وسیله کارگران.
۲. کارفرمایان باید:

- (الف) رویارویی یا تماس با مواد شیمیایی خطرناک را برای حفظ سلامت و ایمنی کارگران به حداقل ممکن رسانند؛
- (ب) کمکهای اولیه را فراهم سازند؛
- (پ) ترتیبات لازم را برای مواجهه با موقعیت‌های اضطراری به وجود آورند.

ماده ۱۴. پسماندها

مواد شیمیایی خطرناکی که دیگر مورد استفاده قرار نمی‌گیرند و همچنین محفظه‌هایی که خالی

شده‌اند ولی ممکن است حاوی بقایای مواد شیمیایی خطرناک باشند، باید به طریقی مورد دستکاری یا تخلیه قرار گیرند که حداقل خطر را برای سلامت و ایمنی کارگران و محیط زیست در برداشته باشند.

ماده ۱۵. اطلاعات و آموزش

کارفرمایان باید:

- (الف) کارگران را از خطرهای مترتب بر رویارویی و تماس با مواد شیمیایی موجود در کارگاه با خبر سازند؛
- (ب) به کارگران آموزش دهند که چگونه باید از اطلاعات موجود روی برچسب‌ها و برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی استفاده کنند؛
- (پ) از برگه‌های اطلاعات ایمنی، همراه با اطلاعات تخصصی مربوط به کارگاه، به عنوان پایه‌ای برای ارائه دستورالعمل‌های لازم به کارگران استفاده کنند. این دستورالعمل‌ها در صورت لزوم باید کتبی باشند؛
- (ت) کارگران را به طور مداوم در زمینه طرز کار با مواد شیمیایی خطرناک، و همچنین در زمینه حفظ سلامت و ایمنی خودشان، آموزش دهند.

ماده ۱۶. همیاری

کارفرمایان باید، در انجام مسئولیت‌های خود، از نزدیک با کارگران یا نمایندگان آنها در زمینه تأمین اصول ایمنی ناظر بر کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی همیاری داشته باشند.

بخش پنجم. تکالیف کارگران

ماده ۱۷

۱. کارگران باید با کارفرمایان خود حداکثر همیاری ممکن را برای انجام مسئولیت‌ها و استقرار روشها و مقررات مربوط به تضمین ایمنی در کاربرد مواد شیمیایی به عمل آورند.
۲. کارگران باید تمام اقدامات معقول و منطقی برای حذف یا کاهش خطر برای خود و دیگران در زمینه کار با مواد شیمیایی را به عمل آورند.

بخش ششم. حقوق کارگران و نمایندگان آنها

ماده ۱۸

۱. کارگران باید حق داشته باشند که اگر به دلایل معقول خود را در معرض خطرهای ناشی از کاربرد مواد شیمیایی می‌بینند و احساس می‌کنند که خطر جدی سلامت یا ایمنی آنها را تهدید می‌کند، محل خطرناک را ترک کنند و مراتب را بی‌درنگ به سرپرست مستقیم خود اطلاع دهند.

۲. کارگرانی که به موجب مفاد بند پیشین یا به موجب حقوق و اختیارات دیگری که در این مقاله‌نامه برای آنها در نظر گرفته شده است محل کار خود را ترک می‌کنند، باید از هرگونه عواقب نامناسب در امان بمانند.

۳. کارگران مربوط و نمایندگان آنها باید حق داشته باشند:

(الف) از اطلاعات مربوط به نام و سایر مشخصات مواد شیمیایی مورد عمل در کارگاه، ویژگیهای خطر آفرین این گونه مواد شیمیایی، تدابیر احتیاطی، و آموزش و دستورالعمل‌های لازم برخوردار باشند؛

(ب) از اطلاعات موجود روی برچسب‌ها یا علامت‌گذاری‌ها استفاده کنند؛

(پ) به برگه‌های اطلاعات ایمنی مربوط به مواد شیمیایی خطرناک دسترسی داشته باشند؛

(ت) به تمام اطلاعات ذکرشده در این مقاله‌نامه دسترسی داشته باشند.

۴. هنگامی که افشای نام و مختصات یکی از اجزای مواد شیمیایی ترکیبی نزد رقبا به زیان کارفرما تمام شود، کارفرما می‌تواند، ضمن ارائه اطلاعات لازم، به موجب مفاد بند ۳ پیشین، به شیوه‌ای که مورد موافقت مقامات صلاحیت‌دار یادشده در بند ۲ (ب) ماده ۱ قرار گیرد، به حفظ اسرار حرفه‌ای خود مبادرت ورزد.

بخش هفتم. مسئولیت کشورهای صادرکننده

ماده ۱۹

هنگامی که در یک کشور عضو تمام یا بعضی از کاربردهای مواد شیمیایی خطرناک به دلایل ایمنی و بهداشت کار ممنوع شده باشد، کشور عضو ملزم خواهد بود که این امر و دلایل آن را به کشورهای واردکننده این گونه مواد اطلاع دهد.

بخش هشتم. مباحث پایانی

ماده ۲۰

تصویب رسمی این مقاله‌نامه باید برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ گردد.

ماده ۲۱

۱. این مقاله‌نامه فقط کشورهای را متعهد خواهد ساخت که تصویب‌نامه رسمی آنها در دفتر بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد.
۲. این مقاله‌نامه دوازده ماه پس از تاریخی که تصویب‌نامه‌های رسمی حداقل دو کشور عضو به وسیله مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد، قوت قانونی خواهد یافت.
۳. پس از تاریخ فوق‌الذکر، مقاله‌نامه حاضر باید در هر کشور عضو دوازده ماه پس از تصویب قانونی آن به مرحله اجرا گذاشته شود.

ماده ۲۲

۱. هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به تصویب رسانده باشد می‌تواند پس از گذشتن ده سال از تاریخی که مقاله‌نامه برای نخستین بار قوت قانونی یافته است، با ارسال اعلامیه‌ای به عنوان مدیرکل دفتر بین‌المللی کار آن را ملغی اعلام کند. این الغا نباید زودتر از یک سال پس از اعلام آن به دفتر بین‌المللی کار به مرحله اجرا درآید.
۲. هر کشور عضو که این مقاله‌نامه را به امضا رسانده باشد و در ظرف یک سال پس از دوره ده ساله مذکور در بند پیشین از حق خود برای الغای آن استفاده نکند، برای یک دوره ده ساله دیگر نسبت به آن متعهد خواهد بود و پس از این دوره می‌تواند مقاله‌نامه را بعد از گذشت هر دوره ده ساله، تحت شرایطی که در این ماده آمده است، ملغی اعلام دارد.

ماده ۲۳

۱. مدیرکل دفتر بین‌المللی کار باید به ثبت رسیدن تصویب‌نامه‌ها یا الغای آنها توسط کشورهای عضو را به اطلاع تمام کشورهای عضو سازمان بین‌المللی کار برساند.

۲. هنگامی که مدیرکل دفتر بین‌المللی کار تصویب‌نامه دومین کشور عضو را به اطلاع دیگر کشورهای عضو می‌رساند باید تاریخ رسمیت یافتن مقاله‌نامه را هم به آنها ابلاغ نماید.

ماده ۲۴

مدیرکل دفتر بین‌المللی کار باید بر اساس ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، تمام جزئیات تصویب‌نامه‌ها و اعلامیه‌های الغای کشورهای عضو را که به آن مدیریت ابلاغ شده است برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ابلاغ نماید.

ماده ۲۵

هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار باید، در هر زمان که لازم بداند، طی گزارشی که درباره عملکرد این مقاله‌نامه به کنفرانس عمومی ارائه خواهد داد، ضرورت تجدیدنظر کلی یا جزئی در مفاد آن را مطرح سازد و گنجاندن این موضوع در دستور کار کنفرانس را پیشنهاد نماید.

ماده ۲۶

۱. چنانچه کنفرانس پس از تجدیدنظرهای کلی یا جزئی مقاله‌نامه جدیدی را به تصویب برساند، جز در مواردی که در مقاله‌نامه جدید به صراحت اعلام شده باشد، (الف) تصویب مقاله‌نامه جدید از طرف هر کشور عضو قانوناً به منزله الغای این مقاله‌نامه - صرف نظر از مفاد ماده ۲۲ فوق‌الذکر - خواهد بود.

(ب) از تاریخی که مقاله‌نامه تجدیدنظر شده به طور رسمی تنفیذ گردد، مقاله‌نامه حاضر دیگر نباید به تصویب کشورهای عضو برسد.

۲. این مقاله‌نامه در هر حال باید با شکل و محتوای کنونی خود از طرف آن گروه از کشورهای عضو که آن را به تصویب رسانده‌اند، ولی مقاله‌نامه تجدیدنظر شده را به تصویب نرسانده‌اند، معتبر شمرده شود.

ماده ۲۷

متون انگلیسی و فرانسه این مقاله‌نامه به طور یکسان معتبر خواهد بود.

توصیه‌نامه شماره ۱۶۴

توصیه‌نامه ناظر بر ایمنی

و بهداشت شغلی و محیط کار

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار، که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در تاریخ ۳ ژوئن ۱۹۸۱، برای شصت و هفتمین نشست خود در شهر ژنو گرد آمده بود، و بعضی پیشنهادها مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار - موضوع ششمین قلم از دستور کار نشست - را مورد بررسی و پذیرش قرار داد، و مقرر داشت که این پیشنهادها باید به صورت یک توصیه‌نامه مکمل "مقاله‌نامه ناظر بر ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱" درآید، در این بیست و دومین روز ماه ژوئن سال یکهزار و نهصد و هشتاد و یک توصیه‌نامه زیر را که می‌توان آن را "توصیه‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱" نامید، به تصویب می‌رساند:

بخش نخست. دامنه و تعاریف

۱. (۱) مفاد مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱ (که از این پس با عنوان "مقاله‌نامه" از آن یاد خواهد شد) و مفاد این توصیه‌نامه باید با حداکثر گسترش ممکن در تمام شاخه‌های فعالیت اقتصادی و در مورد تمام انواع کارگران به مرحله اجرا گذاشته شود.
- (۲) اقدامات لازم باید به عمل آید تا در صورت امکان یا ضرورت مفاد این توصیه‌نامه در مورد اشخاص خویش فرما نیز، درست نظیر دیگر مؤسسات تحت پوشش مقاله‌نامه و این توصیه‌نامه، به مرحله اجرا درآید.
۲. در این توصیه‌نامه -

- (الف) اصطلاح "شاخه‌های فعالیت اقتصادی" به معنای تمام شاخه‌هایی است که در آنها کارگران را به استخدام در می‌آورند، از جمله در خدمات عمومی؛
- (ب) اصطلاح "کارگران" مشتمل است بر تمام اشخاص استخدام شده، از جمله کارکنان بخش عمومی؛
- (پ) اصطلاح "کارگاه" مشتمل است بر تمام محلهایی که کارگران باید برای انجام کار خود در آن جا باشند یا به آن جا بروند، و تحت کنترل مستقیم یا غیر مستقیم کارفرما قرار دارند؛
- (ت) اصطلاح "مقررات" مشتمل است بر تمام متونی که از سوی مقام یا مقامات صلاحیت‌دار قوت قانونی یافته‌اند؛
- (ث) اصطلاح "بهداشت" در ارتباط با کار، صرفاً به معنای فقدان بیماری یا نقص عضو نیست، بلکه کلیه عناصر جسمانی و روانی را نیز که بر سلامت اشخاص تأثیر می‌نهند و به طور مستقیم با ایمنی و بهداشت کار ارتباط دارند در بر می‌گیرد.

بخش دوم. حوزه‌های فنی عملی

۳. در ارتباط با شاخه‌های مختلف فعالیت اقتصادی و انواع مختلف کار و با رعایت اصل دایر بر اولویت حذف خطرهای احتمالی در منشأ آنها، برای اجرای سیاستهای مذکور در ماده ۴ مقاوله‌نامه، و بخصوص در موارد زیر، این اقدامات باید به عمل آید:
- (الف) طراحی، جانمایی، مختصات سازه، نصب، نگهداری، تعمیر و تغییر شکل کارگاهها و راههای ورود به آنها و خروج از آنها؛
- (ب) روشنایی، تهویه، نظم و پاکیزگی کارگاهها؛
- (پ) درجه حرارت، رطوبت، و جریان هوا در کارگاه؛
- (ت) طراحی، مساحت، کاربرد، نگهداری، آزمایش و بازرسی ماشین‌آلات و تجهیزات احتمالاً خطرآفرین و، در صورت لزوم، تأیید خطرآفرینی و انتقال آنها؛
- (ث) پیشگیری فشارهای جسمانی و روانی زیانمند ناشی از شرایط کار؛
- (ج) دستکاری، محصور کردن و انبارکردن بارها و مواد و مصالح کار به‌طور دستی یا مکانیکی؛

- (چ) کاربرد نیروی الکتریکی (برق)؛
- (ح) تولید، بسته‌بندی، برچسب‌گذاری، حمل و نقل، انبارکردن و به کارگرفتن مواد و عناصر خطرناک، تخلیه زباله‌ها و پسمانده‌های آنها، در صورت لزوم، جایگزینی آنها به وسیلهٔ مواد و عناصر بی‌خطر یا کم‌خطر؛
- (خ) حفاظت در برابر پرتوها؛
- (د) پیشگیری و کنترل، و حفاظت در برابر، خطرهای شغلی ناشی از سروصداها، مزاحم و ارتعاشات؛
- (ذ) کنترل هوا و دیگر عوامل پیرامونی کارگاه؛
- (ر) پیشگیری و کنترل حوادث ناشی از فشار زیاد یا کم هوای محیط؛
- (ز) پیشگیری آتش‌سوزیها و انفجارها و پیش‌بینی تدابیر لازم در صورت بروز آتش‌سوزی یا انفجار؛
- (ژ) طراحی، ساخت، عرضه، کاربرد، نگهداری و آزمایش تجهیزات حفاظتی شخصی و لباسهای حفاظتی؛
- (س) تأسیسات بهداشتی، تسهیلات شست‌وشو، تسهیلات لازم برای تعویض و انبارکردن لباسها، عرضهٔ آب آشامیدنی، و دیگر تسهیلات رفاهی مرتبط با ایمنی و بهداشت شغلی؛
- (ش) انجام‌دادن کمکهای اولیه؛
- (ص) استقرار طرحهای اضطراری؛
- (ض) نظارت بر سلامت و بهداشت کارگران.

بخش سوم. اقدامات در سطح ملی

۴. به منظور تنفیذ سیاست موردنظر در مادهٔ ۴ مقاله‌نامه، و با توجه به حوزه‌های عملیات فنی فهرست شده در بند ۳ این توصیه‌نامه، مقامات مسئول هر کشور عضو باید—

(الف) مقررات، آئین‌نامه‌ها یا دیگر مفاد قانونی لازم برای تأمین ایمنی و بهداشت محیط کار را تهیه نمایند، و ارتباطهای موجود بین ایمنی و بهداشت، از یک سو، و ساعات کار و وقفه‌های استراحتی، از سوی دیگر، را نیز ملحوظ دارند؛

- (ب) اسناد قانونی مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار، و همچنین مقررات مصوب در زمینه اجرای زیر بند (الف) از این بند را، در پرتو تجربیات و پیشرفتهای حاصل در تکنولوژی را هرچندگاه یک بار مورد تجدیدنظر قرار دهند؛
- (پ) مطالعات و تحقیقات لازم را برای شناسایی احتمالات خطرآفرین به عمل آورد و راههای عملی مرتفع ساختن آنها را نیز بیابند؛
- (ت) اطلاعات و توصیه‌های لازم را به طرزی مناسب به کارفرمایان و کارگران ابلاغ نمایند و تسهیلات لازم را برای پیشبرد همیاری بین آنها فراهم سازند، و در صورت ضرورت برنامه ویژه‌ای برای آموزش کارگران مهاجر به زبان مادری آنها ترتیب دهند؛
- (ث) اقدامات لازم را برای پیشگیری حوادث مصیبت بار به عمل آورند، و تدابیر جامع و یکپارچه‌ای را که باید، به ویژه در مناطق صنعتی بالقوه خطرناک برای کارکنان و مردم اطراف، و در سطوح مختلف اتخاذ شود با یکدیگر هماهنگ سازند؛
- (ج) ارتباطی مطمئن و قابل استفاده با سیستم هشداردهنده حوادث بهداشتی و ایمنی شغلی در سازمان بین‌المللی کار برقرار سازند؛
- (چ) برای کمک به کارگران معلول تدابیر لازم و مناسب اتخاذ نمایند.
۵. نظام بازرسی ذکر شده در بند ۱ ماده ۹ مقاله‌نامه باید با توجه به مفاد مقاله‌نامه بازرسی کار، ۱۹۴۷، و مقاله‌نامه بازرسی کار (کشاورزی)، ۱۹۶۹، و بدون خدشه‌دار ساختن تعهدات کشورهای عضوی که این اسناد را به تصویب رسانده‌اند، به مرحله اجرا درآید؛
۶. در صورت ضرورت، مقام یا مقامات صلاحیت‌دار باید، ضمن مشورت با سازمانهای معتبر کارگری و کارفرمایی مربوط، تدابیر لازم را در زمینه شرایط کار بر اساس سیاست ذکر شده در ماده ۴ مقاله‌نامه، اتخاذ نمایند.
۷. اهداف عمده ترتیبات یادشده در ماده ۱۵ مقاله‌نامه باید به قرار زیر باشد:
- (الف) استقرار مقتضیات ماده‌های ۴ و ۷ مقاله‌نامه؛
- (ب) هماهنگی اجرایی وظایف ارجاع شده به مقامات صلاحیت‌دار در استقرار ماده ۱۱ مقاله‌نامه و بند ۴ این توصیه‌نامه؛

- (پ) هماهنگی فعالیتها در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار، هنگامی که این فعالیتها به وسیله مقامات بخش عمومی، کارفرمایان و سازمانهای آنها، به وسیله سازمانهای کارگری و نمایندگان آنها، یا دیگر سازمانها و اشخاص مربوط در سطوح ملی، منطقه‌ای، یا محلی به عمل می‌آیند؛
- (ت) تشویق تبادل نظریات، اطلاعات، و تجربه‌ها در سطح ملی، در سطح یک صنعت خاص، یا در سطح یک شاخه از فعالیتهای اقتصادی.
۸. تأمین همیاری نزدیک بین مقامات عمومی و سازمانهای معتبر کارفرمایی و کارگری، و همچنین دیگر سازمانهای مربوط برای اتخاذ تدابیر لازم به قصد تهیه و کاربست سیاست یادشده در ماده ۴ مقاله‌نامه.
۹. تجدیدنظر یادشده در ماده ۷ مقاله‌نامه باید بخصوص ناظر بر وضع و حال آسیب‌پذیرترین کارگران، مثلاً معلولان، باشد.

بخش چهارم. اقدامات در سطح مؤسسه

۱۰. تعهدات کارفرمایان در زمینه تحقق اهداف مندرج در ماده ۱۶ مقاله‌نامه باید در تمام زمینه‌های فعالیت اقتصادی مشتمل بر موارد زیر باشد:
- (الف) فراهم ساختن و نگهداری ماشین‌آلات و تجهیزات و کارگاهها- و همچنین کاربرد روشهایی- که در عین حال هم از نظر سلامت کارگران بی‌خطر باشند و هم به طور معقول کارآیی داشته باشند؛
- (ب) ارائه دستورالعمل‌ها و آموزشهای لازم، با توجه به وظایف و توانایی‌های گروههای مختلف کارگران؛
- (پ) تأمین سرپرستی کار و روشهای کار مناسب و همچنین کاربرد و استفاده از تدابیر ایمنی و بهداشتی مؤثر در مشاغل خطرناک؛
- (ت) استقرار ترتیبات سازمانی مناسب در زمینه ایمنی و بهداشت و محیط کار متناسب با اندازه و ابعاد مؤسسه و ماهیت فعالیتهای آن؛

- (ث) تهیه لباسها و تجهیزات حفاظتی لازم برای کارگران، به‌ویژه در شرایطی که وسایل دیگری برای پیشگیری یا کنترل حوادث شغلی وجود نداشته باشد؛
- (ج) تضمین این نکته که سازماندهی کار، بویژه از لحاظ ساعات کار و وقفه‌های استراحتی، خللی در حفظ سلامت و ایمنی شغلی کارگران به وجود نیارد؛
- (چ) اتخاذ تمام تدابیر معقول برای حذف خستگیهای جسمانی و ذهنی زیاده از حد؛
- (ح) تدارک مطالعات و تحقیقات مستمر یا راههای دیگری برای یافتن و آشنایی با معلومات علمی و فنی لازم برای متحقق ساختن مفاد بندهای پیشین.
۱۱. هرگاه دو مؤسسه در یک محل به فعالیتهای مشابه می‌پردازند، باید در اجرای مقررات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار با یکدیگر همکاری داشته باشند، بدون آنکه خدشه‌ای به مسئولیت‌های انفرادی آنها در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی کارکنان وارد آید. در موارد ضروری، مقامات صلاحیت‌دار باید روشهای معینی برای این‌گونه همکاریها تجویز نمایند.
۱۲. (۱) تدابیر اتخاذشده برای تسهیل همیاری ذکرشده در ماده ۲۰ مقاله‌نامه باید در صورت ضرورت مشتمل باشد بر تعیین نمایندگان از سوی کارگران برای شرکت در کمیته‌های کارگری ایمنی و بهداشت شغلی و کمیته‌های مشترک ایمنی و بهداشت شغلی، در چارچوب مقررات و قوانین ملی. در کمیته‌های یادشده، تعداد نمایندگان کارگران حداقل باید مساوی با تعداد نمایندگان کارفرما باشد.
- (۲) نمایندگان ایمنی کارگران، کمیته‌های ایمنی و بهداشت کارگران، و کمیته‌های مشترک یا، در صورت ضرورت، دیگر نمایندگان کارگران باید-
- (الف) اطلاعات مربوط به مسائل ایمنی و بهداشتی را دریافت دارند و قادر باشند که عوامل مؤثر در ایمنی و بهداشت شغلی را مورد شناسایی قرار دهند، و برای ارائه راه‌حلهای مربوط به این‌گونه مسائل ترغیب شوند؛
- (ب) هنگامی که اقدامات جدید و مهمی در زمینه ایمنی و بهداشت کارکنان به عمل می‌آید مورد مشورت قرار گیرند و در اجرا و کاربست چنین اقداماتی پشتیبانی آنها جلب گردد؛
- (پ) به هنگام تغییر روشهای کار، محتوای کار یا سازماندهی کار، در صورتی که این تغییرات پیامدهایی در زمینه ایمنی و بهداشت محیط کار داشته باشد، مورد مشورت قرار گیرند؛

- (ت) هنگامی که وظایف خود را در کمیته‌های یادشده انجام می‌دهند، از هرگونه اخراج یا دیگر تصمیمات زیانمند و نامساعد مصون بمانند؛
- (ث) بتوانند در جریان تصمیم‌گیری در سطح مسائل مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار مشارکت داشته باشند؛
- (ج) به تمام قسمتهای کارگاه دسترسی داشته باشند و بتوانند در زمینه مسائل مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار با کارگران مربوط در ساعات کار تماس برقرار کنند؛
- (چ) بتوانند با بازرسان کار تماس گیرند؛
- (ح) بتوانند در مذاکرات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار شرکت جویند؛
- (خ) در ساعات کار به میزان معقولی برای انجام وظایف خود در زمینه مسائل ایمنی و بهداشت شغلی وقت داشته باشند و از آموزشهای لازم برای انجام این وظایف برخوردار شوند؛
- (د) بتوانند در مورد مسائل ویژه ایمنی و بهداشت شغلی به متخصصان رجوع کنند.
۱۳. در صورت لزوم، با توجه به فعالیتهای و ابعاد مؤسسه، اقدامات لازم برای تأمین شرایط باید به عمل آید۔
- (الف) آماده‌سازی یک بخش خدمات ایمنی و بهداشت شغلی در داخل مؤسسه با مشارکت دیگر مؤسسات یا با همکاری سازمانهای دیگر؛
- (ب) ایجاد امکان مراجعه به متخصصان برای مشاوره درباره مسائل ایمنی یا بهداشتی خاص یا سرپرستی تدابیر اجرایی لازم برای تأمین آنها؛
۱۴. کارفرمایان باید، در صورتی که عملیات مؤسسه آنها ایجاد نماید، سیاست و اقدامات خود در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی را به طور کتبی تنظیم کنند و این اطلاعات را همراه با مسئولیت‌های اجرایی مترتب بر کاربرد آنها در دسترس تمام کارگران مؤسسه قرار دهند و گاه به گاه نشست‌های آموزشی ـ اطلاعاتی ویژه‌ای برای آنان ترتیب دهند. گفتارهای این گونه نشست‌ها باید به آسانی برای کارگران قابل فهم باشد.

۱۵. (۱) کارفرمایان باید ملزم باشند استانداردهای قابل اجرایی را در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی به طور منظم مورد واریسی قرار دهند. مثلاً از طریق نظارت پیرامونی. و گاه به گاه نشست‌هایی درباره تضمین ایمنی به طور منظم، در کارگاهها ترتیب دهند.

(۲) کارفرمایان باید ملزم باشند اسناد و مدارک این‌گونه واریسی‌ها را بر اساس ضوابطی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار معین خواهد شد بایگانی کنند. این اسناد و مدارک ممکن است مشتمل باشند بر سوابق تمام حوادث و آسیبهای شغلی قابل توجه که در جریان کار رخ می‌دهند، سوابق مجوزها و معافیت‌های قانونی در زمینه سرپرستی بهداشت شغلی کارگران در مؤسسه، و اطلاعات مربوط به چگونگی تماسهای مستقیم و غیر مستقیم کارگران با بعضی مواد و عناصر شیمیایی خاص.

۱۶. ترتیبات پیش‌بینی شده در ماده ۱۹ مقاله‌نامه باید معطوف به آن باشند که کارگران-

(الف) مسئولیت‌های لازم برای مراقبت از بهداشت و ایمنی خود و دیگر اشخاصی را که ممکن است تحت تأثیر اعمال یا اشتباهات آنها قرار گیرند بر عهده گیرند؛

(ب) دستورالعمل‌هایی را که برای حفظ ایمنی و بهداشت شغلی خود آنان و دیگران، یا برای اعمال روشهای خاص در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی، به آنها ابلاغ شده است دقیقاً به کار بندند؛

(پ) ابزارها و دستگاه‌های خاصی را که برای تضمین ایمنی و بهداشت شغلی به آنان واگذار کرده‌اند به طور صحیح مورد استفاده قرار دهند و آنها را از کار نیندازند؛

(ت) هرگونه نقص و ایرادی را که خطرآفرین تلقی می‌کنند و خود از عهده برطرف کردن آن بر نمی‌آیند، بی‌درنگ به سرپرست مستقیم خود گزارش دهند؛

(ث) هرگونه حادثه یا آسیبی را که با سلامت و بهداشت آنها ارتباط می‌یابد و در جریان کار یا در ارتباط با شغل آنها پیش می‌آید به مسئولان مربوط گزارش دهند.

۱۷. چنانچه کارگری از روی حُسن نیت روشها و عملیاتی را که به نظر او نقض مقررات قانونی محسوب می‌شوند، یا نارسایی جدی اقدامات کارفرما در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی را گزارش دهد، به هیچ وجه نباید مورد مؤاخذه یا تنبیه و تبعیض قرار گیرد.

توصیه‌نامه شماره ۱۷۷

توصیه‌نامه ناظر بر ایمنی

در کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار، که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در تاریخ ششم ژوئن ۱۹۹۰، برای هفتاد و هفتمین نشست خود در شهر ژنو گرد آمده بود، و بعضی پیشنهادها مربوط به ایمنی در کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی - موضوع پنجمین قلم از دستور کار نشست - را مورد بررسی و پذیرش قرار داد، و مقرر داشت که این پیشنهادها باید به صورت یک توصیه‌نامه مکمل "مقاوله‌نامه مواد شیمیایی، ۱۹۹۰" درآید، در این بیست و پنجمین روز ماه ژوئن سال یکهزار و نهصد و نود توصیه‌نامه زیر را که می‌توان آن را "توصیه‌نامه مواد شیمیایی، ۱۹۹۰" نامید، به تصویب می‌رساند:

بخش نخست. کلیات

۱. مفاد این توصیه‌نامه باید در ارتباط با مفاد مقاوله‌نامه مواد شیمیایی، ۱۹۹۰ (که از این پس "مقاوله‌نامه" نامیده خواهد شد) به مرحله اجرا گذاشته شود.
۲. سازمانهای معتبر کارگران و کارفرمایان مربوط باید برای اجرای مفاد این توصیه‌نامه مورد مشورت قرار گیرند.
۳. مقامات صلاحیت‌دار باید مشخص سازند که کدام گروه از کارگران را باید به دلایل ایمنی و بهداشت کار از کاربرد بعضی مواد شیمیایی معین معاف داشت یا به آنها اجازه داد که منحصراً تحت شرایط خاصی که منطبق با قوانین و مقررات ملی باشد با مواد شیمیایی کار کنند.

۴. مفاد این توصیه‌نامه باید در مورد اشخاص خویش فرما نیز در چارچوب قوانین و مقررات ملی به مرحله اجرا درآید.
۵. مقررات ویژه‌ای که از سوی مقامات صلاحیت‌دار برای حفظ اطلاعات محرمانه، به موجب بند ۲ (ب) ماده ۱، و بند ۴ ماده ۱۸ مقاله‌نامه، وضع می‌شود، باید:
- (الف) افشای اطلاعات محرمانه را محدود به اطلاعاتی سازد که آگاهی از آنها برای حفظ سلامت و ایمنی کارگران لازم باشد؛
- (ب) تضمین کند که هر کس اطلاعات محرمانه یادشده را به دست می‌آورد آنها را منحصرأً برای حفظ سلامت و ایمنی خود در ضمن کار مورد استفاده قرار دهد و در غیر این شرایط، در محرمانه نگاه داشتن آنها بکوشد؛
- (پ) ترتیبی دهند که اطلاعات محرمانه مربوط در موارد اضطراری بی‌درنگ افشا شود؛
- (ت) ترتیبی دهند که تشخیص صحت و اعتبار داعیه‌های مبتنی بر ضرورت محرمانه نگاه‌داشتن اطلاعات، در صورتی که در مورد افشای آنها اختلاف نظر وجود داشته باشد، بسرعت صورت گیرد.

بخش دوم. طبقه‌بندی و تدابیر مربوط

طبقه‌بندی

۶. ضابطه‌های طبقه‌بندی مواد شیمیایی موضوع بند ۱ ماده ۶ مقاله‌نامه باید مبتنی بر مختصات مواد شیمیایی باشد، و از جمله:
- (الف) عناصر مسموم‌کننده، از جمله آثار و عوارض حاد یا مزمن آنها بر تمام بخشهای بدن؛
- (ب) مختصات فیزیکی و شیمیایی، از جمله قابلیت اشتغال، قابلیت انفجار، اکسیداسیون، و واکنشهای خطرناک؛
- (پ) خوردگی و تحریک؛
- (ت) آلرژی‌زایی و ایجاد حساسیت‌های پوستی؛
- (ث) سرطان‌زایی؛
- (ج) ایجاد نوزادان ناقص‌الخلقه و غیرعادی؛
- (چ) ایجاد عوارض غیرعادی در دستگاه تناسلی.

۷. (۱) مقامات صلاحیت‌دار باید تا آنجا که ممکن باشد به طور دوره‌ای فهرستهای تجدیدنظرشده و تکامل یافته‌ای از مواد شیمیایی بسیط و مرکب مورد استفاده در کارگاهها، همراه با خطرهای مترتب بر کاربرد آنها، تهیه کرده، در اختیار کارگران و کارفرمایان قرار دهند.

(۲) در مورد مواد شیمیایی بسیط یا مرکبی که هنوز در فهرست یادشده ذکر نشده‌اند، سازندگان یا واردکنندگان باید، جز در صورت معافیت، ملزم باشند پیش از کاربرد آن مواد در کارگاهها، و به طریقی که با مفاد بند ۲ (ب) ماده ۱ مقاله‌نامه منافات نداشته باشد، اطلاعات لازم برای تکمیل فهرست را در اختیار مقامات مربوط قرار دهند.

برچسب‌گذاری و علامت‌گذاری

۸. (۱) الزامات برچسب‌گذاری و علامت‌گذاری بر اساس مفاد ماده ۷ مقاله‌نامه، باید چنان باشد که عاملان را قادر سازد به هنگام دستکاری یا استعمال مواد شیمیایی تفاوت‌های موجود بین آنها را در موقع دریافت یا کاربرد آنها تشخیص دهند و، بنابراین، وظایف حرفه‌ای خود را با حداکثر ایمنی به انجام رسانند.

(۲) برچسب‌گذاری مواد شیمیایی خطرناک باید، در انطباق با روشهای ملی یا بین‌المللی، شامل موارد زیر باشد:

(الف) اطلاعات روی برچسب‌ها باید برحسب مورد مشتمل باشد بر:

۱. نام تجاری، ۲. نام شیمیایی، ۳. نام، نشانی و شماره تلفن عرضه‌کننده، ۴. نمادهای خطر، ۵. ماهیت خطرهای احتمالی ناشی از کاربرد ماده شیمیایی، ۶. تدابیر احتیاطی، ۷. مشخصات گروه شیمیایی، ۸. ذکر اینکه اطلاعات مربوط به ایمنی ماده مربوط در برگه جداگانه‌ای نزد کارفرما موجود است، ۹. نوع طبقه‌بندی مقررشده از سوی مقامات صلاحیت‌دار.

(ب) قابل خواندن بودن، دوام، و اندازه برچسب؛

(پ) یکنواختی برچسب‌ها و نمادها، از جمله رنگ آنها.

(۳) برچسب باید به آسانی برای کارگران قابل فهم باشد.

(۴) در مورد مواد شیمیایی خارج از شمول بند (۲) بالا، علامت‌گذاری را می‌توان به ذکر نام

شیمیایی محدود ساخت.

۹. در شرایطی که به سبب ابعاد محفظه یا کیفیت بسته‌بندی، برجسب‌گذاری و علامت‌گذاری غیرممکن باشد، باید اقدامات لازم به عمل آید تا شناسایی این گونه مواد به روشهای دیگری مانند کارت‌های شناسایی منگوله‌ای یا اسناد و مدارک ضمیمه ممکن گردد. با این حال، تمام محفظه‌های حاوی مواد شیمیایی خطرناک باید خطرهای ناشی از محتوای خود را با کلمات یا نمادهای معین در دیدرس همگان قرار دهند.

برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی

۱۰. (۱) ضابطه‌های لازم برای تهیه برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی باید تضمین‌کننده حداکثر اطلاعات ممکن باشند، و از جمله:

(الف) هویت فرآورده شیمیایی و کارخانه سازنده (از جمله، نام تجاری یا نام عمومی ماده شیمیایی و جزئیات مربوط به سازنده یا عرضه‌کننده آن)؛

(ب) اطلاعات و نوع ترکیب عناصر سازنده ماده شیمیایی (به طرزى که تخمین میزان خطرناکی آنها کاملاً ممکن باشد)؛

(پ) شناسایی خطرهای احتمالی؛

(ت) تدابیر لازم در کمکهای اولیه؛

(ث) نخستین اقدامات لازم برای مبارزه با آتش‌سوزی؛

(ج) تدابیر لازم برای متوقف ساختن جاری‌شدن تصادفی مواد؛

(چ) دستکاری و انبارداری؛

(ح) طرز تماس و رویارویی با مواد شیمیایی (از جمله، حفاظت کارکنان، نظارت بر عملیات جاری کارگاهها)؛

(خ) خواص فیزیکی و شیمیایی؛

(د) ثبات و واکنش‌پذیری؛

(ذ) اطلاعات مربوط به مسمومیت‌ها (از جمله راههای ممکن ورود سم به بدن و امکان تأثیرات مضاعف از طریق ترکیب با مواد شیمیایی دیگر یا خطرهای احتمالی موجود در کارگاه)؛

- (ر) اطلاعات زیست محیطی؛
 (ز) روشهای مطلوب تخلیه یا دفع پسماندها؛
 (س) حمل و نقل مواد؛
 (ش) اطلاعات تنظیم‌کننده؛
 (ص) دیگر اطلاعات لازم (از جمله تاریخ تهیه برگه‌های اطلاعات ایمنی و مواد شیمیایی).
 (۲) در صورتی که نام یا غلظت اجزای تشکیل‌دهنده مواد مرکب- موضوع زیربند (۱) (ب) بالا جزو اطلاعات محرمانه باشد، می‌توان آنها را با توجه به بند ۲ (ب) ماده ۱ مقاله‌نامه، از برگه اطلاعات ایمنی حذف کرد. بر اساس بند ۵ این توصیه‌نامه، اطلاعات یادشده را باید، در صورت تقاضا، به‌طور کتبی در اختیار مقامات صلاحیت‌دار و کارگران و کارفرمایان مربوط و سازمانهای آنها قرار داد، با این شرط که دریافت‌کنندگان اطلاعات یادشده ملزم خواهند بود که این اطلاعات را صرفاً برای تأمین سلامت و بهداشت کارگران مورد استفاده قرار دهند و از افشای آنها برای مقاصد دیگر اکیداً خودداری ورزند.

بخش سوم. مسئولیت‌های کارفرمایان

- کنترل تماس و رویارویی با مواد شیمیایی
 ۱۱. (۱) هر جا که کارگران در معرض مواد شیمیایی خطرناک قرار داشته باشند، کارفرما موظف خواهد بود:
 (الف) رویارویی و تماس کارگران با این گونه مواد را برای حفظ سلامت و ایمنی آنها به حداقل ممکن برساند؛
 (ب) در صورت لزوم، غلظت مواد شیمیایی معلق در هوای کارگاه را به‌طور منظم برآورد، ثبت، و کنترل نماید.
 (۲) کارگران و نمایندگان آنها و مقامات صلاحیت‌دار باید به نتایج این کنترل‌ها دسترسی داشته باشند.
 (۳) کارفرمایان باید بایگانی‌های مربوط به این بند را در طی دوره زمانی معینی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار تعیین خواهد شد محفوظ دارند.

کنترل عملیاتی در داخل کارگاه

۱۲. (۱) کارفرمایان باید برای محافظت از کارگران در برابر خطرهای ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی، اقدامات لازم را بر اساس ضابطه‌های مترتب بر بندهای ۱۳ تا ۱۶ این توصیه‌نامه به عمل آورند.

(۲) در انطباق با "اعلامیه سه جانبه اصول ناظر بر مؤسسات چند ملیتی و سیاست اجتماعی"، مصوب هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار، هر مؤسسه چند ملیتی دارای بیش از یک کارخانه موظف است اقدامات احتیاطی لازم را برای پیشگیری و کنترل خطرهای احتمالی و حفاظت کارگران واقع در معرض مواد شیمیایی، بدون هرگونه تبعیض، در تمام کارگاههای خود، بدون توجه به محل یا کشوری که در آن قرار دارند، به مورد اجرا گذارد.

۱۳. مقامات صلاحیت‌دار باید اطمینان حاصل کنند ضابطه‌های لازم برای تضمین ایمنی در جریان کار با مواد شیمیایی، بویژه در موارد زیر، مورد عمل قرار گرفته است:

(الف) خطر بروز بیماریهای حاد یا مزمن ناشی از استنشام، جذب پوستی، یا هضم مواد شیمیایی؛

(ب) خطر بروز جراحات یا بیماری از طریق تماس مواد شیمیایی با پوست یا چشم؛

(پ) خطر آسیبهای جدی در اثر آتش‌سوزی، انفجار یا دیگر رویدادهای ناشی از خواص فیزیکی یا واکنشهای شیمیایی مواد خطرناک؛

(ت) تدابیر احتیاطی که باید از راههای زیر اتخاذ گردد:

(۱) انتخاب مواد شیمیایی خاصی که خطرهای احتمالی را حذف کرده، یا کاهش دهند؛

(۲) انتخاب روشها، تکنولوژی‌ها و تأسیساتی که خطرهای احتمالی را حذف کرده، یا کاهش دهند؛

(۳) کاربرد و ادامه تدابیر مهندسی مؤثر در کنترل خطرهای احتمالی؛

(۴) پذیرش روشهای عملیاتی ویژه‌ای که خطرهای احتمالی را حذف کرده، یا کاهش می‌دهند؛

(۵) پذیرش تدابیر بهداشتی شخصی و فراهم ساختن تسهیلات درمانی مناسب؛

(۶) آماده‌سازی، نگهداری و کاربرد تجهیزات و لباسهای حفاظتی شخصی و مناسب در

صورتی که اقدامات فوق‌الذکر برای تأمین سلامت و ایمنی کارگران در برابر خطرهای احتمالی کافی نباشد. ارائه تجهیزات یادشده نباید هیچگونه هزینه‌ای برای کارگران در برداشته باشد.

(۷) کاربرد نشانه‌ها و آگهی‌های مناسب؛

(۸) آماده‌سازی‌های مناسب برای موارد اضطراری.

۱۴. مقامات صلاحیت‌دار باید اطمینان حاصل کنند ضابطه‌های مشخصی برای ایمنی کارگران در جریان انبارکردن مواد شیمیایی خطرناک در نظر گرفته شده است، و از جمله در موارد زیر:

(الف) سازگاری و تفکیک مواد شیمیایی انبارشده؛

(ب) خواص و کمیت موادی که باید انبار شوند؛

(پ) امنیت محل و راههای ورودی به انبارها؛

(ت) ساخت، ماهیت و یکپارچگی محفظه‌های انبارشده؛

(ث) بارگیری و تخلیه محفظه‌های انباری؛

(ج) ضرورت برچسب‌گذاری و تجدید برچسب‌ها؛

(چ) اقدامات احتیاطی در برابر رهاشدن تصادفی مواد شیمیایی، حریق، انفجار و واکنشهای شیمیایی؛

(ح) درجه حرارت، رطوبت و تهویه؛

(خ) احتیاط‌ها و روشهای عملیاتی لازم در صورت سررفتن و جاری شدن مواد شیمیایی خطرناک؛

(د) اقدامات ضروری؛

(ذ) تغییرات فیزیکی و شیمیایی احتمالی در مواد شیمیایی انبار شده.

۱۵. مقامات صلاحیت‌دار باید اطمینان حاصل کنند ضابطه‌های سازگار با مقررات حمل و نقل ملی و بین‌المللی مواد شیمیایی خطرناک به منظور تأمین ایمنی کارگران مورد عمل قرار می‌گیرد، و از جمله:

(الف) خواص و مقادیر مواد شیمیایی مورد حمل و نقل؛

(ب) ماهیت، یکپارچگی و حفاظت بسته‌بندی‌ها و محفظه‌های مورد استفاده در حمل و نقل،

و از جمله خطوط لوله؛

- (پ) مشخصات و وسایل نقلیه مورد استفاده در حمل و نقل؛
(ت) جاده‌های مورد نظر؛
(ث) آموزش و صلاحیت حرفه‌ای کارگران مسئول حمل و نقل؛
(ج) مقررات برجسب‌گذاری؛
(چ) بارگیری و تخلیه بار؛
(ح) روش‌های عملیاتی در صورت سررفتن و جاری‌شدن مواد شیمیایی خطرناک.
۱۶. (۱) مقامات صلاحیت‌دار باید اطمینان حاصل کنند ضابطه‌های سازگار با مقررات ملی و بین‌المللی ناظر بر تخلیه ضایعات خطرناک تهیه شود و به هنگام تخلیه و بازگردانی ضایعات شیمیایی خطرناک مورد عمل قرار گیرد و در همه حال ایمنی و سلامت کارگران مربوط مورد توجه باشد.

(۲) این ضابطه‌ها باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

- (الف) روش شناسایی ضایعات شیمیایی؛
(ب) دستکاری محفظه‌های آلوده؛
(پ) شناسایی، ساخت، ماهیت و یکپارچگی و حفاظت محفظه‌های حاوی ضایعات؛
(ت) آثار و عوارض محیط کار؛
(ث) علامت‌گذاری محوطه‌های مخصوص ضایعات؛
(ج) تهیه، نگاهداری و کاربرد تجهیزات و لباسهای حفاظتی شغلی؛
(چ) روش تخلیه یا بازگردانی ضایعات.
۱۷. ضابطه‌های کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی در ارتباط با مفاد مقاله‌نامه و این توصیه‌نامه باید تا سر حد امکان با حفاظت مردم عادی و محیط زیست طبیعی و ضابطه‌های ناظر بر آنها نیز تجانس داشته باشند.

مراقبت‌های پزشکی

۱۸. (۱) کارفرما، یا نهادهای ذی‌صلاح ملی، باید ملزم باشند که در چارچوب مقررات و قوانین ملی، مراقبت‌های پزشکی لازم در موارد زیر را عرضه دارند:

(الف) ارزیابی سلامت کارگران در ارتباط با خطرهای ناشی از تماس یا رویارویی با مواد شیمیایی؛

(ب) تشخیص بیماریها و آسیبهای حرفه‌ای ناشی از تماس یا رویارویی با مواد شیمیایی خطرناک؛

(۲) در صورتی که نتایج معاینه‌ها یا آزمایشهای پزشکی آشکارکننده عوارض بالینی یا تقریباً بالینی باشند، اقدامات لازم برای حذف یا کاهش تماس کارگران مربوط با مواد شیمیایی به عمل آید، و هیچ‌گونه تبعیض در مورد آنها اعمال نشود و، علاوه بر این، از تشدید عوارض بالینی آنها جلوگیری به عمل آید.

(۳) نتایج معاینات پزشکی باید منحصراً برای تشخیص وضع سلامت کارگران از نظر تماس با مواد شیمیایی مورد استفاده قرار گیرد و بهیچوجه موجب اعمال تبعیض‌های مختلف نشود.

(۴) سوابق مراقبت‌های پزشکی کارگران باید طی مدت زمان معینی که از سوی مقامات صلاحیت‌دار تعیین خواهد شد محفوظ بماند.

(۵) کارگران باید خود، یا از طریق پزشکان خاص خود، به سوابق پزشکی خویش دسترسی داشته باشند.

(۶) محرمانه بودن سوابق پزشکی شخصی باید بر اساس اصول پذیرفته‌شده اخلاق پزشکی تضمین گردد.

(۷) نتایج آزمایشها و معاینات پزشکی را باید به‌طور روشن و قابل فهم برای کارگران مربوط توضیح داد.

(۸) کارگران و نمایندگان آنها باید، در صورتی که شناسایی انفرادی کارگران تحت مراقبتهای پزشکی ممکن نباشد، به مطالعات انجام یافته در مورد سوابق پزشکی دسترسی داشته باشند.

(۹) نتایج سوابق پزشکی کارگران مربوط باید برای تهیه آمار اختصاصی و بررسیهای مربوط به بیماریهای واگیردار در اختیار پژوهشگران قرار گیرد، مشروط بر آنکه گمنامی بیماران مربوط رعایت شود و مطالعات و پژوهشهای مورد بحث نیز منحصراً برای کمک به تشخیص و کنترل بیماریهای شغلی به کار گرفته شود.

کمک‌های اولیه و موارد ضروری

۱۹. در انطباق با مقتضیات وضع شده از سوی مقامات صلاحیت‌دار، کارفرمایان باید ملزم باشند وسایل و تجهیزات کمک‌های اولیه را برای به کارگرفتن آنها در شرایط اضطراری و حوادث ناشی از موادشیمیایی خطرناک در کارگاه‌های خود فراهم سازند و اطمینان حاصل کنند که آموزش‌های لازم برای استفاده از این وسایل را به کارگران مربوط ارائه کرده‌اند.

بخش چهارم. همیاری

۲۰. کارفرمایان، کارگران، و نمایندگان آنها باید از نزدیک در اجرای تدابیر پیشنهاد شده در این توصیه‌نامه با یکدیگر همکاری و همیاری داشته باشند.

۲۱. کارگران باید ملزم باشند که:

(الف) تا سر حد امکان مراقب سلامت خود و سلامت دیگر اشخاصی باشند که ممکن است در معرض نتایج زیانبار اعمال یا اشتباهات آنان قرار گیرند، و در این راه حداکثر استفاده را از آموزش‌ها و دستورالعمل‌هایی که از سوی کارفرما به آنها ارائه شده به عمل آورند.

(ب) از تمام وسایل و دستگاه‌هایی که برای حفاظت خود آنها و همچنین برای حفاظت دیگران در اختیارشان قرار گرفته است حداکثر استفاده را به عمل آورند؛

(پ) هرگونه موقعیتی را که به نظر آنها خطرناک باشد و شخصاً قادر به ترمیم یا تعلیق آن نباشند، بلافاصله به سرپرست مستقیم خود گزارش کنند.

۲۲. محتوا و شیوه تبلیغات مربوط به مواد شیمیایی خطرناک که برای استفاده در کارگاه‌ها طراحی شده‌اند باید جلب‌کننده توجه به خطرهای ناشی از آنها و ضرورت احتیاط‌های لازم باشند.

۲۳. عرضه‌کنندگان، در صورت تقاضا، باید اطلاعات لازم برای ارزیابی خطرهای غیرمعمول را که ممکن است در اثر بعضی کاربردهای مواد شیمیایی مورد استفاده در کارگاه حادث شوند، در اختیار کارفرما قرار دهند.

بخش پنجم. حقوق کارگران

۲۴. (۱) کارگران و نمایندگان آنها باید حق داشته باشند:

(الف) برگره‌های اطلاعات ایمنی و دیگر اطلاعات لازم را از کارفرما دریافت دارند تا بتوانند اقدامات احتیاطی معمول را، با همکاری کارفرما، برای حفاظت کارگران در برابر خطرهای احتمالی ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی خطرناک به عمل آورند؛

(ب) در بررسی‌هایی که کارفرما یا مقامات صلاحیت‌دار برای تعیین خطرات احتمالی ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی به عمل می‌آورند مشارکت جویند یا متقاضی انجام چنین بررسی‌هایی باشند.

(۲) چنانچه اطلاعات موردنیاز، در انطباق با بند ۲ (ب) ماده ۱ و بند ۴ ماده ۱۸ مقاله‌نامه، محرمانه تلقی شود، کارفرما می‌تواند از کارگران یا نمایندگان آنها درخواست نماید استفاده از اطلاعات مربوط را به تخمین و کنترل خطرهای احتمالی ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی محدود سازند و اقدامات معقول را به عمل آورند تا اطمینان حاصل شود که این اطلاعات در اختیار رقیبان بالقوه کارفرما قرار نخواهد گرفت.

(۳) با توجه به اعلام سه جانبه اصول ناظر بر مؤسسات چند ملیتی و سیاست اجتماعی، مؤسسات چند ملیتی باید برحسب تقاضای کارگران مربوط، نمایندگان کارگران، مقامات صلاحیت‌دار و سازمانهای کارگری و کارفرمایی در تمام کشورهای که محل فعالیت آنهاست، اطلاعات مربوط به استانداردها و روشهای مربوط به کاربرد مواد شیمیایی خطرناک را، به همان نحو که در دیگر کشورها رعایت می‌شود، در اختیار متقاضیان قرار دهند.

۲۵. (۱) کارگران باید حق داشته باشند:

(الف) خطرهای بالقوه کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی را به اطلاع نمایندگان خود، کارفرما یا مقامات صلاحیت‌دار برسانند؛

(ب) در صورت وجود دلایل توجیهی معقول مبنی بر احتمال وقوع خطرهای فوری برای سلامت و ایمنی خود، از محل‌های خطرناک دور شوند و سرپرست خود را بلافاصله در جریان بگذارند؛

(پ) در صورت بروز شرایط بهداشتی نامناسب، مانند حساسیت فزاینده نسبت به مواد شیمیایی، تقاضای کار در محل دیگری را مطرح سازند که با آن ماده شیمیایی بخصوص

سروکار نداشته باشند. البته در صورتی که چنین کارهایی وجود داشته باشد و کارگران مربوط نیز از مهارت‌های لازم برای انجام آن کارها برخوردار باشند یا بتوان آنها را برای انجام چنان کارهایی آموزش داد.

(ت) در صورتی که مورد ذکر شده در زیربند (۱) (پ) منجر به از دست دادن شغل شده باشد، درخواست غرامت نماید؛

(ث) برای آسیبه‌ها و بیماری‌های ناشی از کاربرد حرفه‌ای مواد شیمیایی تقاضای درمان مناسب و غرامت نماید.

(۲) کارگرانی که به موجب مفاد زیر بند (۱) (ب) محل کار خود را ترک می‌کنند، یا از بعضی دیگر از حقوق تصریح شده در این توصیه‌نامه استفاده می‌کنند باید در برابر پیامدهای ناروا مورد حمایت قرار گیرند.

(۳) در صورتی که کارگران به موجب مفاد زیر بند (۱) (ب) محل کار خود را ترک گفته باشند، کارفرما باید، ضمن همیاری با کارگران و نمایندگان آنها، بلافاصله به جست‌وجوی خطرهای احتمالی بپردازد و اقدامات اصلاحی لازم را به عمل آورد.

(۴) زنان کارگر باید حق داشته باشند در صورت بارداری یا شیردهی، کارهایی را که مستلزم تماس یا رویارویی با مواد شیمیایی خطرآفرین بوده و برای سلامت جنین یا کودک شیرخوار زیانمند شمرده شوند با کارهای سالم‌تر، در صورتی که وجود داشته باشند، عوض کنند، و همچنین باید حق داشته باشند که در زمان مناسب به کارهای اصلی خود برگردند.
۲۶. کارگران باید اطلاعات و آموزش‌های زیر را دریافت دارند:

(الف) اطلاعات مربوط به برچسب‌گذاری و طبقه‌بندی مواد شیمیایی و مربوط به برگه‌های اطلاعات ایمنی به صورت و زبان قابل فهم برای کارگران مربوط؛

(ب) اطلاعات مربوط به خطرهای احتمالی متصور از مواد شیمیایی خطرناک در جریان کار؛
(پ) دستورالعمل‌های کتبی یا شفاهی، بر اساس برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی و اطلاعات ایمنی ویژه کارگاهها در صورت لزوم؛

(ت) آموزش و، در صورت لزوم، بازآموزی روش‌های ممکن برای پیشگیری و کنترل- و حفاظت در برابر- خطرهای احتمالی، از جمله روش‌های صحیح انبارداری، حمل و نقل، تخلیه ضایعات، و همچنین تدابیر مخصوص وضعیت اضطراری و کمک‌های اولیه.